

Nr. 239

BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgodą i pracą

KALENDARZYK

28	N. Augustyna
29	P. Sc. gl. s. Jana
30	W. Róży L. m.
31	S. Rajmunda W
1	C. Bł. Bronisl.
2	P. + Stefana Kr
3	S. + Szymona

REDAKCJA

w ŁODZI

Al, Keściuszki 22 11
TELEFON 28,

Cena prenumeraty:

w Łodzi

Kwartalnie Mk. 510.
Miesięcznie „ 170.
za roznośnienie
20 mk. miesięcznie.

Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk. 600
Miesięcznie „ 200.
poza Łodzią egz. 8 50

w Ameryce:
1/2 dolara miesięcznie

Konto Pocztovej Kasy
Oszczędności 60,594.

Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Czwartek dnia 1 września 1921 roku.

Z Warszawy przesłana do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „teksta ma polska jasna 10.

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia do numerów następnego dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór.
po godzinie 5-ej do cen czasopiśmienniczej dolicza się 50%.

CENA OGŁOSZEN: PRZED TEKSTEM i w TEKSCIE 40 mk. ZWYCZAJNE 15 mk. NEKROLOGI mk. 20 za wiersz nonpar. DROB. OGŁOSZENIA mk. 40 za wyraz, najmniej 25. Dla poszukujących pracy mk. 200. KOMUNIKATY mk. 25. Ogłoszenia za niejawne 50 proc. drożej, zagraniczne 200 proc. drożej. Stronica przez tekstem, w tekście dla ogłoszeń, podzielona na 6 lamów, za tekstem 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4 i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w Zgierzu u p. Lach a, w Pabianicach u p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.
Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

KSIAŻKI SZKOLNE

POLECA
KSIĘGARNIA

LUDWIKA FISZERA 47 PIOTRKOWSKA 47

Książki szkolne

do wszystkich szkół posiada stale na składzie Księgarnia Gebethnera i Wolffa w Łodzi
ul. Piotrkowska №. 87. (2835P3)

KOKS

w każdej ilości poleca ze składu
DOM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY
Mittelstaedt i Kulagowski
Łódź, Przejazd 42/44.

2877B3

Losy

3-ej Polskiej Państwowej Loterii Klasowej do
klasy V ej nadeszły.

Zamienić można w adm. „Rozwoju”. (2814P)

Otwarta droga.

Ogólnie znaną jest bezinteresowność Anglii, tej potężnej opiekunki słabszych, gnębionych, bezsilnych, tej ręki Opatrzności, czuwającej nad Irlandją no i nad naszym krajem.

Dlatego też zupełnie jasnymi są dla nas wysokie motywy moralne, które pchnęły królową mórz do wyciągnięcia pomocnej ręki ginącej Rosji, gdy tymczasem druga ręka z zawodową wprawą i biegłością, zabiera umierającemu kolosowi niepotrzebną już mu, co kosztowniejszą, biżuterję. —

O ile o działalności prawicy dającej jałmużnę, słyszy się faniary i kantaty pochwalne, o tyle o skromnych koncesyjkach na lasy, ko-

palnie, koleje, zawieranych z góry na dziesiątki lat, a zagarnianych w ciszy i poważnym skupieniu ducha przez lewicę — bardzo mało, albo nic nie pisze prasa europejska.

Dzieje się to z powodu purytańskiej skromności i chrześcijańskich zasad opiekunów Irlandji, którzy nie chcą, by wiedziela prawica co... bierze lewica.

Faktem jednak, dzisiaj nie dającym się ukryć, iż korzystając z ogólnego paraliżu izamieszania, w które wprowadzili w Rosji różni rabusie i mordercy, noszący wspólne miano bolszewików, pod wodzą „wybranego narodu” masę kosztownych obiektów, przeszło pod wyłącz-

ne wpływy Anglii, Ameryki oraz i Niemiec.

O ile koncesyjnski i inne samarytańskie businessy anglo-saskich przedsiębiorców pogrzebowych Rosji mają dla nas tylko pośrednie znaczenie, o tyle na działalność różnych niemieckich kapitalistów, ukrytych skromnie pod rozmaitemi „Czerwonemi Krzyżami” i t. p. musimy zwrócić najbaczniejszą uwagę.

Forma krzyża, bez względu na kolor od prastarych czasów była symbolem... krzyżaków, którzy z tym idealnym godłem w ręku mogli... idealnie udawać misjonarzy i kulturtragerów, prowadzić dobrze rentujące rzemiosło „Raubritterów”. —

Rosja potrzebna jest Niemcom nieodczow nie jako 1) rezerwoar surowców, bez których wartość przemysłu niemieckiego spadnie podobnie jak wartość marki polskiej, w stosunku do niemieckiej waluty; 2) jako olbrzymi zbiornik ludzki, Indje Europejskie, zapomocą których Niemcy mają nadzieję odzyskać swoje światowe stanowisko oraz wyrzucić „słodką zemstę” na Francji i Polsce, których istnienie leży ciężkim kamieniem na wątrobie demokratycznych Niemiec. —

Co do pierwszego punktu o ile wiadomo Niemcy robią kolosalne wysiłki celem owdaniecia eksportu rosyjskiego, chociaż narazie z niewielkim powodzeniem, ze względu na brak wspólnej granicy.

Tym się tłumaczy ożywiona działalność niemieckich agentów, celem stworzenia porozumienia bałtyckiego, do którego należałyby Estonia, Łotwa i Litwa. Tym się tłumaczy materialna i wojskowa pomoc dla Litwy, wreszcie tym się tłumaczy zacięta kampanja niemiecka prowadzona na spółkę z „cichym spółnikiem angielskim” przeciwko Wilnu, oddanie bowiem tego ważnego punktu węzłowego kolei w ręce litewskie uczyniłoby niezmiernie łatwą komunikację niemieckich Wirth-ów ze swoimi agentami w Moskwie, lub co na jedno wyniesie bei

W OCZEKIWANIU.

złami rosyjskiej republiki sowieckiej.

Co do wojskowej organizacji na Wschodzie sprawa przedstawia się dużo lepiej i bez przesady możemy powiedzieć, iż dzisiaj jest Rosja schroniskiem dla wojskowych niemieckich oraz podstawą militarną dla przyszłej wojny odwetowej. Jeszcze nie przebrzmiała sprawa pułkownika Bermonda, zmienionego w 24 godziny wraz z swą armją w buntowniczego generała rosyjskiego Awatowa, rozbiłającego się, ze słowem „Deutschland, Deutschland über alles“ długie czasy w dorzeczu Dźwiny Zachodniej, a już mamy do zanotowania skandaliczne rewelacje prasy francuskiej, która podaje ciekawe zeznania pewnego pułkownika estońskiego.

Oto Niemcy organizują własną armję na terenach Rosji sowieckiej. Wysyłają do niej swoich oficerów i żołnierzy, którzy zdemobilizowani nie mają co robić w ojczyźnie i chętnie pozostają nadal w szeregach. Równocześnie ukrywając się przed komisją koalicyjną, Niemcy wysyłają do Rosji dla swoich oddziałów broń i amunicję.

Szczególnie organizowana jest bardzo starannie artylerja ciężka, jak niemniej i flota na powietrzna.

Wpływ Niemiec nad Rosją datuje się od dawna. Ogromny odsetek burokracji rosyjskiej był importowany z nad Bałtyku i pozostawał w wielkiej zażyłości z „Auswärts-Amtem“ w Berlinie. Ponadto kupcowi moskiewskiemu imponowało i będzie zawsze imponować niemieckie piwo, niemieckie automaty, niemieccy policanci zapartywanie to wzmożono się po wojnie w narodzie rosyjskim, narodzie ginącym od nieporządków, i piastującym w duszy ideał niemieckiej punktualności.

Zjazd w Kownie, gdzie w obecności min. lotewskiego Meyerowicza, szefa sztabu to radzono, szefa kancelarji rady ministrów i t. d. wraz ze skromnymi agentami konsularnymi niemieckimi, przy słodkim szeleście niemieckich marek, dowodzi jasno jak daleko rzeczy zasły, i ostatecznie jutro już, wielka droga na Wschód, stanie dla Niemiec otworem.

Zaćni wewnętrzny chaos gospodarczy, niedoceniamy doniosłości tego zdarzenia, niedoceniamy siły organizacyjnej Niemców, którzy może już w przyszłym roku wystawią nad naszą granicą wschodnią regularne rosyjskie wojsko, zamiast dotychczasowych band czerwonej armji i wszystko zrobią aby Rosja widziała w nas śmiertelnego wroga.

Pierścień nieprzyjaćli Polski zacieśnia się coraz bardziej, a macki obrzymiego polipa z Berlina coraz to groźniej, coraz to śmielej obwijają wschodnią granicę Rzeczypospolitej. (6)

A. S.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

Wszyscy pracownicy państw. otrzymają we wrześniu zapomogę

(wp) Wszyscy urzędnicy państwowi otrzymają we wrześniu nową zapomogę w wysokości zapomogi sierpniowej. Następnie zostanie poddany rewizji dodatek drożyzniany i mnożnik.

Wytknięcie granicy wschodniej.

(wp) Mieszana komisja graniczna polsko-rosyjska ukończyła pracę nad wytknięciem granicy na Dźwinie. Dokonano również podziału wysp, przyczem linję graniczną oznaczono palami. Delegacja sowiecka w mieszanej komisji granicznej z powodu braku dalszych instrukcji wstrzymałszy swe prace wyjechała z Dźwińska do Moskwy.

DALSZY CIĄG DBRAD LIGI NARODÓW

30 8 (PAT) Od specjalnego korespondenta. Rada Ligi Narodów odbyła dziś rano pierwsze posiedzenie 14-ej zwyczajnej sesji pod przewodnictwem Wellingtona Koo (przedstawiciela Chin).

Nowy prezes złożył życzenia swemu poprzednikowi wice hr. Ischiemu. Z powodu zna komitego wywiązania się ze wszystkich zadań, jakie nakładały na niego to stanowisko, i wyraża nadzieję, oraz głębokie przekonanie że prace nadzwyczajnej sesji Rady Ligi Narodów dotyczące G. Śląska prowadzone w dalszym ciągu pod przewodnictwem wicehr. Ischiego będą uwieńczone pomyślnym wynikiem.

RADA LIGI NARODÓW BRONI SIĘ PRZED NACISKIEM OPINJI PUBL.

BORDEAU 31 8 (PAT) Według doniesienia z Genewy większość członków Ligi jest za tajnością obrad. Zbyt silny udział prasy oraz opinia publiczna wpłynęły by ujemnie na sad obrad sekretarz Ligi będzie sporządzał co jakiś czas oficjalny biuletyn rokowań. Zresztą główna część pracy przypadnie komisjom, które będą się starały spełnić zadania w jak najkrótszym czasie. Dążeniem Ligi będzie do prowadzić sprawę do możliwej jedynomśności. Źródła francuskie zaprzeczają pogłoskom niemieckim, jakoby Rada Ligi Narodów chciała zentralizować okreg przemysłowy i poddać go pod zarząd międzynarodowy, jako

dodatnią stronę konferencji genewskiej wysuwaia fakt, że nie będą się tu ścierać interesy wielkich mocarstw.

Komisja japońsko-chińska na Górnym Śląsku.

Bytom. 31 | 8 (PAT) Nowa zagraniczna komisja, której członkowie są między innymi jeden przedstawiciel Japonji i jeden przedstawiciel Chin, odbywa podróż po G. Śląsku w celu za poznania się ze stosunkami narodowościowymi na tym terenie. Obecnie komisja bada stosunki w ściślejszym obwodzie przemysłowym.

Komisja międzysojusznicza wzywa do powrotu.

Bytom 31 | 8 (PAT) Komisja międzysojusznicza urzędowo wzywa wszystkich uchodźców G. Śląska obu narodowości do powrotu do stałych swych siedzib i do ponownego podjęcia swych zajęć. Cdeżwa wskazuje na to, iż już od dwóch miesięcy spokój i porządek na G. Śląsku jest przywrócony, a pod zupełnym uskokiem niem pracują zgodnie wszystkie partje polityczne obu narodów. Wszystkim władzom na G. Śląsku nakazano na surowiej umożliwianie powrotu uchodźców do domów. Uchodźcy znajdują się pod specjalną opieką komisji międzysojuszniczej, do której winni mieć zajęte zaufanie. (5)

Sprawa Wileńszczyzny.

Nastój na Wileńszczyźnie.

WILNO 31 (EE) Ze źródeł dobrze poinformowanych korespondent em. tel. East Express czernie następujące wiadomości o nastroju wsi na Wileńszczyźnie

Cała ludność bez różnicy narodowości pragnie pokoju i odrzuca wszelką myśl o zmianach na korzyść Litwy lub Rosji. Pod tym względem są wszyscy jednego zdania, różnice istnieją tylko co do pobudek. Ogromna większość ludności pragnie połączenia z Polską z powodów narodowych. Inną znowu pragną należeć do Polski z powodów realnych w obawie że przyłączenie do Litwy spowodzi nowe powikłania nie wpływające na interesy gospodarcze.

Pod wpływem coraz sprawniejszego funkcjonowania organów władzy, ustawicznego zmniejszenia się ciężarów na rzecz wojska i realizacji dobrej zbiorów tegorocznych, pragnie

nie pać oiu tem bardziej się wzmoży.

Z obecnego stanu rzeczy ludność jest zadowolona. W silo zrojeniej „Litgowość” ludność w dzi rękajnie pokoiu i bezpoczestwa. Zająlan e Lg narodów w rozbrojenia te armji przyjąto b, to z oburzen em.

A nacja na Rzecz Litwy nie ma zazwy czaj powodzenia i jest traktowana jako zamica na dobrobyt ludności (4)

LITWA NIE WYRZEKNIE SIĘ WILNA.

RYGA 31 8 (PAT) Z Kowna donoszą Litewski minister spraw zagr. Puriskis oświadczył dziennikarzom, że Litwa nigdy nie wyrzeknie się Wilna. Puriskis wątpi czy dojdzie do skutku konferencja polskolitewska w Genwie, Twierdzi również że Rosja bez względu na to, jaka ona będzie, nie zgodzi się nigdy na posiadanie Wilna przez Polskę. To tylko bieda, że nie wszyscy będą ich pytać o zgodę

Konflikt austriacko-węgierski.

Opozycja handl. monarchistów.

CHORSEA 31 | 8 (PAT) Według wiadomości z zachodnich Węgier w okolicy Eedenburga zebrały się liczne bandy monarchistyczne które postanowiły przeszkodzić, pokojowemu zaćciu przez Austrię terytoriów, przyznanych jej traktatem w Trianon. Mocarstwa sojusznicze postanowiły nie dopuścić do dalszej zaćki w wykonywaniu traktatu i poczyniły już kroki, aby zapewnić Austrii objęcie obszarów, do których jest uprawniona

Węgry tłumaczą się.

BUDAPESZ 31 | 8 (PAT) W. B. K. Prezydent ministrów hr. Bethlen złożył w obecności przedstawicieli prasy węgierskiej następujące oświadczenie w sprawie Węgier zachodnich.

SYTUACJA W MOROKKO.

PARYŻ 31 8 (PAT) Jak donoszą z Marsdrytu do „Jouruala” akcja powstańcza rozszerza się na okregi Ceutyanu i Gomery gdzie rebeljanci zaatakowali zresztą bez powodzenia szczech duarów wiernych H

dług informacji „Echo de Paris” powstańcy rozpoczęli borbardowanie hiszpańskich pozycji nadbrzeżnych.

Likwidacja strajku.

(k) Wczoraj w lokalu zarządu koła przy ul. Kilińskiego 73 odbył się wiec kolejarzy, na którym wobec otrzymania depeszy i C. Z. Z. K. w Warszawie treści następującej „Wobec tego, że Rada ministrów częściowo tylko załatwiła nasze postulaty ekonomiczne, wydział wykonańczy dalej będzie domagał się załatwienia ich całkowitego, w obecnej jednak chwili w imię solidarności, mocy organizacyjnej wzywamy wszystkich kolegów natychmiastowo powrócić do pracy. Podpisali—prezes Kuryłowicz sekretarz Odrobina”, uchwalono następującą rezolucję.

„Po wysłuchaniu wyjaśnień zarządu Z. Z. K. i przeprowadzeniu obszernej dyskusji na temat obecnej sytuacji, zebrani, biorąc pod uwagę ciężkie ogólne położenie Państwa i rozstrzygający moment w sprawie G. Śląska jak również pod porządkującym się wezwaniu Wydziału Wykonawczego Z. Z. K. i dla zadokumentowania przed opinią że przeprowadzona walka z naszymi władzami jest tylko o podłożu czysto ekonomicznym, postanawiamy dać wyraz zrozumienia i dobrej woli w stosunku do rządu, ufając że postulaty nasze w zupełności zostaną uwzględnione, za wieszamy warunkowo obecny strek ekonomiczny, podkreślając zarazem niezbedność zaliczenia węzła Łódzkiego do klasy I drożyznianej oraz wychodząc założenia, że walka ekonomiczna w państwie polskiem jest prawie dozwoloną, żądamy cofnięcia zarządzeń represyjnych w stosunku do strajkujących i nie potrącania z pensji za czas strajku.

Pracę rozpoczynamy natychmiast. O zapadłej uchwale natychmiast zawiadomiono linję na wszystkich węzłach kolei państwowych, Wydział wykonawczy i zarząd. Wiec zakończono o godzinie 8 wieczór.

W wiecu uczestniczyło zgórą dwa tysiące kolejarzy w szczelnie wypełnionej sali posiedzeń i pełnym podwórzu. Kolejarze, mający nocne dyżury, natychmiast stanęli do pracy, oddając się do dyspozycji władz kolejowych.”

(5)

— Walka z analfabetyzmem.

Jednym z ważniejszych zadań, jakie stoją przed odradzającym się naszym społeczeństwem jest walka z analfabetyzmem wśród młodzieży i dorosłych. Celem przygotowania instruktorów kursów dla dorosłych na terenie powiatu lub miasta oraz nauczycieli kursów Centr. biuro kursów dla dorosłych organizuje w Warszawie 6-ty godziny kurs instruktorów dla nauczycieli i organizatorów kursów dla dorosłych. Kurs rozpocznie się 20 września o godz. 10 rano w lokalu Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie (ul. Szopena 14) i trwać będzie do 29 października. Zgłoszenia na kurs kandydatów i informacji udziela centr. biuro kursów dla dorosłych (Warszawa Krucza 21. (4)

— Przerwa prądu elektrycznego.

Zarząd elektrowni donosi nam: „Wczoraj w środę d. 31. 8, o godz. 3-ej po poł. nastąpiła przerwa ruchu na stacji centralnej w elektrowni, wywołana przeciążeniem maszyn. Wszystkie maszyny zostały zatrzymane i cała sieć wyłączona na przeciąg niespełna 2 godzin. Przyczyną przeciążenia jest ta okoliczność, że w wielu fabrykach odbiorcy nie stosują się do wyznaczonych im ograniczeń co do czasu i ilości korzystania z prądu, mimo swych co do tego zobowiązań i ostrzeżeń ze strony elektrowni.”

(—) Z letniska w Gałkówek.

Z inicjatywy grona letników odbyła się tu w niedzielę zabawa, połączona z produkcjami deklamacji i śpiewów. — Czysty dochód, osiągnięty z zabawy w sumie 11. 467 mk. przeznaczono w połowie na zdemobilizowanego żołnierza (złożone w redakcji „Rozwoju”) w połowie zaś na bibliotekę parafii Gałkówek. — Letnicy zainicjowali też zbiórkę na budowę kościoła parafialnego, która dotychczas dała 12. 700 mk.

— Konkurs na nowelę.

Dla upamiętnienia jubileuszu 20-letniego swego istnienia rozpisal „Wiek Nowy” dn. 1 lipca b.r. konkurs na nowelę na temat dowolny, objętości 300—500 wierszy, oznaczając trzy nagrody konkursowe za najlepszą z prac nadesłanych. Pierwszą nagrodą 20.000 marek, drugą 10.000 mk., trzecią 5.000 mk. Ostateczny termin nadsyłania prac upływa z dniem 1 października b.r. Rękopisy pod adresem red. „Wieku Nowego” Lwów Sokola 4 nadsyłać należy w kopertach zapieczętowanych i oznaczonych godłem takim, jakie autor wybrał dla swej pracy. Nazwisko autora i adres winny być pomieszczone w osobnej kopercie również zapieczętowanej i dołączonej do rękopisu. Skład sędziów konkursowych oznaczony zostanie po upływie terminu dla nadsyłania rękopisów (1 paźdz. 1921 r.)

Ze sportu.

„Łódzki klub sportowy w Krakowie”

W ostatnim numerze „Kurjera Krak.” czytam następującą recenzję z matchu „L. K. S.” z „Cracovią”.

Druga rozgrywka w mistrzostwie Polsko w kl. A, przyniosła łatwe zwycięstwo Cracovii nad mistrzem Łodzi, Łodzian cechuje zalety wady wszystkich drużyn siłsnych. Dużo ambicji a mało umiejętności. Wprawdzie posiadają Łodzianie tytuł mistrzów swego okręgu — jednak daleko im do gry mistrzowskiej — a nie wątpiwie osiągną ją po kilku latach racjonalnych ćwiczeń sportowych.

Drużyna fizycznie robi dobre wrażenie najlepszym graczem jej jest prawy obrońca. Gra bramkarza acz szczęśliwa pod względem sportowym jest bez znaczenia.

Zawody nie były zbyt interesujące, były monotonią kombinacji i ataków Cracovii, która walcząc z drużyną o kilka klas starszą nie wiedziała jaką metodę ma zastosować.

Były również i momenty walnej gry — naogół jednak zawody miały przebieg chaotyczny. Bramkę na swą korzyść zdobyli goście w pierwszych zaraz minutach.

Tak więc z dwóch groźniejszych ataków przeprowadzonych przez Łodzian w ciągu 6 kwadransy — pierwszy został uwieczniony sukcesem. Zawody prowadził p. Przeworski z Warszawy dobrze.

Ofiary.

Na Statuę Matki Boskiej Zwycięzkiej.

Pan Galewicz złożył mk. 900 (dziewięćset)
Pan Władysław Józwiak złożył mk. 100 (sto)

Na pomnik ks. Skorupki.

Bezimiennie mk. (dwieście)

Na Czerwony Krzyż

Panna Janina Rozalska — złożyła mk. 80 (osiemdziesiąt).

Na Pastorał i Infulę.

Bezimiennie mk. 200 (dwieście).

Gniazdo.

Zamiast kwiatów na grób, ś. p. Tadeusza Kapuścińskiego złożyła p. M. Olupczyńska marek 1000 (tysiąc). (6)

Przemysł i handel.

(ph) Stosunki handlowe z Rumunją.

7) Sprzedano do Rumunii partję manufaktury za 15.000.000. mk. Istnieją widoki utrwalenia stosunków.

(s) Trust Stinnesa obejmuje od tej chwili — jak twierdzi paryski „L'Éclair” — 290 rozmaitych fabryk, 230 kopalń węgla, 65 kopalń żelaza, 190 przedsiębiorstw transportowych, 160 banków i przedsiębiorstw handlowych, 120 przedsiębiorstw innego rodzaju, jak hotele, dzienniki i t. d., a rozporządza kapitałem 7.979 milionów marek niemieckich.

Najswieższą zdobyczą Stinnesa jest największe przedsiębiorstwo wydawnicze w Zurychu, które nabył w początkach b.m. na własność. (6)

Umowa handlowa niem. gruzińska.

(wp) W środę 31 sierpnia Przedstawiciele Niemiec i Gruzji podpisali umowę, na mocy której Niemcy mogą ekspluować lasy w Gruzji za co obowiązują się uruchomić w Gruzji fabrykę parkietów, formieru, wełny drzewnej i wystawić elektrownię o sile 300.000 koni. Układ ten ma obowiązywać przez 40 lat. (4)

„Neutralna” ofensywa

Leiborgan nie swojej neutralnej finansery pt. „Głos Polski” gromi odezwę Związku L. N. pod tyt. „Czuwaj”

Najbardziej niepodoba mu się następujący ustęp:

„Niech czujność na wszystko, co się dokłada nas dzieje, stanie się odąd naszym przykazaniem na czele”

Wszelkich agentów niemieckich i bolszewickich oraz żydów, napływających z Rosji, wskażcie władzom bezpieczeństwa”

A dalej pisze „Głos P.” „stronictwo organizujące bojówki kontrrewolucyjne (co za wschodnia fantazja P. R.) w roku 1905, a lamistreków w roku 1920, z pewnością chętnie przyłoży rękę do utworzenia ochotniczej delenzji. Zresztą czyż sam arcykapłan tej sekty w roku 1905 nie napraszał się wczesnym i cisy sił i rycerzy ciwji. Witte ze swemi usługami do usmierzenia krasnoty w Polsce o ile otrzyma odpowiednie pełnomocnictwa

Czy tu wypadkiem szanowny filar Łódzkiej machabeuszów nie myśli o I kapłanie też neutralnym ale rewolucjoniscie z roku 1905 który w Petersburgu w owym czasie zaofiarował zdradzi rosyjskiemu wzamian za pewne koncesyjki oraz z trochę gotówki, swoją osobę i usługi, gwarantując iż w dziesięć lat dokona „Obrosienja” całego „prywislinskago” kraju?

A dalej czytamy w „Gł. Polskim”.

Zaś gdy w latach bezpośrednio przedwojennych na obszarze ówczesnej Galicji zaczęły się tworzyć związki strzeleckie, w celu podjęcia walki zbrojnej z Rosją o niepodległość Polski, czyż prasa gubernialnego miasta Warszawy o ile była w rękach N. D. lub z nią sympatyzowała nie pamięszczała stale denuncjacji zarzucając związkom zależność pieniężną od Niemiec i Austrii i działanie na szkodę Rosji.

Czy... czasem trochę niezaryzykownie mówić o „zależności pieniężnej od Niemiec...” w redakcji „Głosu” mając na uwadze pełne mądrości przysłowie naszych niedawnych tureckich sojuszników: „W domu powieszzonego, nie mów się o sznuku?” (3)

A. S.

KRONIKA

— Podziękowanie.

W dniu ukończenia III kursu pisania na maszynie i II kursu manipulacyjnego przy D. O. G. w Łodzi wszystkim którzy przyszedli z pomocą zdemobilizowanym i przyczynili się do utworzenia kursów, a w szczególności tym którzy kurs zorganizowali: Dowódcy O. reg. Gen. p. Gen. Rządowskiemu, szefowi sztabu p. Pułk Kuchince, i kierownikowi ekonomatu intendentu ry O. G. Ł. p. por. Chołoińskiemu, jako kierownikowi kursów i prelegentowi za jego nieustrudzoną pracę oraz prelegentom p. Marjanowskiemu i p. Krzywcowi słuchacz kursów i ad. (szczerze) głębokie i gorące podziękowanie

Popierajcie przemysł polski!!!

Z Warszawy.

Dorożki samochodowe.

(w) W niedzielę ubiegłą nakażły się na mieście po raz pierwszy dorożki samochodowe z taksometrami. Opłata za jazdę jest zbyt wygórowana. No. z ul. Danłowiczowskiej nr. 10 przez ul. Bielańską przed gmach Teatru Wielkiego taksometr wykazał — 150 mk., a następnie do Belvederu aż 800 mk..

Dorożki taksometrowe różnią się od innych samochodów kolorem czerwonym oraz że szofer i pomocnik jeżdżą — w mundurach.

Z „Bratniej Pomocy“ stud. Wolnej Wszechnicy.

(w) „Bratnia Pomoc“ studentów W. Wsz. Pol. wzywa swych członków, aby w ciągu września r. b. wymienili stare legitymacje członkowskie (z r. akad. 1920/21) na nowe. Po terminie tym niewymienione legitymacje tracą ważność. Dyżury „Bratn. Pom.“ St. W. W. P. odbywają się we wtorki i piątki od godz. 6-7 pp. w gmachu głównym W. Wszechnicy Polskiej (Śniadeckich 8)

Ze szkoły Dziennikarskiej Wolnej Wszechnicy Polskiej.

(w) W szkole Dziennikarskiej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej odbywać się będą w rozpoczynającym się roku akademickim w związku z wykładami nauki administracji i polskiego prawa administracyjnego, ćwiczenia administracyjne ze specjalnem uwzględnieniem potrzeb dziennikarstwa, które prowadzić będzie prof. T. Hlarowicz.

Cwiczenia te będą miały za zadanie wyrobienie w słuchaczach umiejętności osądzenia codziennego materiału publicystycznego, parlamentarnego (mowy, interpelacje i dyskusje sejmowe w sprawach administracyjnych) i kronikarskiego (notatki, dotyczące spraw administracji publicznej) z punktu widzenia zasady legalności i celowości w administracji.

Wyroki śmierci.

(w) Biuro prasowe M. S. Wojsk. komunikuje;

Wyrokami sądów wojskowych skazani zostali na karę śmierci przez rozstrzelanie:

Ppor. grodz. p. ul. Jan Letyński za zbrodnię zabójstwa z chęci zysku; kor. Kazimierz Federowicz za napad rabunkowy, cyw. Józef Mirzikowski za szpiegostwo, ponadto za rabunek i zabójstwo trzech osób: cyw. Antoni Daszkiewicz, cyw. Roman Mastersonek i cyw. Mikołaj Aksientycz,

Wszystkie powyższe wyroki wykonano.

Judaica.

Zydowska krzywda.

Wiadomą jest rzeczą, że żołnierzom, którzy szczególnie odznaczyli się przed rokiem w odpięciu u najazdu bolszewickiego, rząd przyznał działki ziemi jako nagrodę za wybitny czyn na polu walki. Żołnierze ci, odznaczeni przeżwaniami „Virtuti Militari“, albo „Krzyżem walecznych“ ziemi, która została im przyznana, już uważają jako osadnicy przy pomocy t. zw. kolumn robotnych, złożonych z żołnierzy, przez pułk wyznaczonych do pracy na roli.

Otóż zdarzyło się w 10 dywizji piechoty, pisze pozn. „Głos Poranny“, iż z takich kolumn robotnych odesłano z powrotem do kadry kilku żołnierzy katolików i kilku żydów, pełniących jedynie obsługę ambulansu lub dozór, nad koniami.

Wówczas prasa sjonistyczna wystąpiła z ostrym atakiem przeciw tym zarządzeniom „pozwabiającym szeregowców żydów ziemi i odsyłających ich z powrotem do kadry“ — no i pos. Grünbaum wniósł naturale interpelację. Przez kilka dni sprawa nie zniknęła ze szpalt żydowskich piśm, głoszących nową krzywdę mężnych synów Izraela, którzy krew przelewali — a obecnie ograbiani są z ziemi.

Ministerjum spraw wojskowych nie zwlekało z odpowiedzią i tu rozpoczyna się wielce śmieszna tragifarsa.

Otóż ministerjum stwierdziło kategorycznie, że żaden z owych szeregowców żydów łódzkich nie ubiegał się o ziemię i wymaganej

karty restrykcyjnej nie wypełnił, zresztą i w kadrze również mogli wypełnić ową kartę i starać się o otrzymanie ziemi, o ile mieli wymagane do tego warunki. Tymczasem okazało się, że żaden z wymienionych sześciu szeregowców łódzkich byłby nie otrzymał od swych przełożonych dobrej opinii, wymaganej dla przyznania przez komisję likwidacyjną przydziału ziemi. Jakież tedy owi szeregowcy żydzi z Łodzi przedstawili tytuły do przydziału ziemi i walory żołnierskie Słuchajcie: 1) Szer. Hersch Orzech: karany był za kradzież; 2) szer. Hersch Szmulewicz: karany był za kradzież; 3) szer. Salomon Szmulewicz: karany był za kradzież; 4) szer. Perka: karany był za niesubordynację i propagandę bolszewicką wśród żołnierzy w r. 1920; 5) szer. Friedman, jako poborowy i nieodznaczony, nie mógł się ubiegać o przydział ziemi; 6) szer. Grassfeld, jako człowiek mały, nie mógł liczyć na ziemię, a po zwolnieniu z wojska emigrował do Palestyny.

Tak się w rzeczywistości przedstawia nowa krzywda żydowska, którą prasa anonimowego mocarstwa roznieśli po całym świecie, jako objaw niesprawiedliwości i szykan ze strony władz wojskowych wobec „obywateli“, spełniających tak chlubnie swój obowiązek żołnierski w owym czasie, o którym mówi poseł Grünbaum w „Najer Hajni“ z d. 16 sierpnia r. b.: „... jeszcze nie zostały wynagrodzone krzywdy (!), wyrządzone (!) nam przed rokiem, gdyśmy pragnęli pomóc i przyczynić się do „cudu nad Wisłą“ — jeszcze ponosimy skutki owych okropnych oszczerstw (!), które rzucono na nas, owo go hasła, że walka z bolszewizmem jest właśnie walką z żydami“. Hersch Orzech kradł i obaj bracia Szmulewicz szli jego torem, waleczny Perka również potykał się ostro i „pragnął pomóc i przyczynić się do „cudu nad Wisłą“, ale w ten sposób, by naszemu żołnierzowi zacząć krytyczyć z tyłu, — a teraz dzieje się mu krzywda — nie dostaje przydziału ziemi... Okropność... (6)

Zydz, a szpiegostwo.

(k) W Tarnopolu w Małopolsce aresztowano ostatnio znów szajkę składającą się z 5 osób. W tem 4 żydów pod zarzutem szpiegostwa na rzecz sąsiedniego państwa.

Zadaniem ich było wykradzenie planów i rozkazów mobilizacyjnych wojskowych polskich. (3)

Podróż łodzią ślizgową.

„Kurier Krakowski“ w następujący barwny sposób opisuje wrażenia pierwszej — podróży ślizgowcem po Wiśle.

Było to tak piękne, że słów brak, by cały urok opisać. Niestety, było to tak krótkie, że niepodobna zebrać wrażeń, które spadły jak gwałtowna burza letnia i szybciej jeszcze od niej minęły.

Pierwsze wyniknęło z natury rzeczy. Drugie było złośliwym figlem losu, który w momencie potocznej nazywa się przypadkiem.

A zatem:

O godz. 10 rano w piątek (i nie wierz tu człowieku, że piątek jest fatalny!) zebrał się, kilku dziennikarzy, w przystani „Sokoła“ obok zgrabnej sylwetki łodzi ślizgowej „Maryi“ własności „Eshane“ (Spółki handlowo-przemysłowej). Oczekiwał nas tam już uśmiechnięty dyrektor firmy, inż. Hubicki, który miał sam poprowadzić łódź. Z brzegu i mostu tłumy ludzi przyglądały się oczekiwanej próbie.

Oglądaliśmy z zacięciem łódź ślizgową (wodnoślizgowiec), na Zachodzie tak rozpowszechnioną — u nas w Polsce pierwszą i to przeniesienie swoje z lazurów wód Italii na szare fale Wisły zawdzięczająca tylko ruchliwości firmy „Eshane“ sprowadzającej nam z zagranicy najnowsze wynalazki techniczne, jak np. traktory i t.p.

Szeroka, płaska platforma. Płaskie dno,

zanurzenie w wodzie tylko 6 cm. Z tyłu na mocnym metalowym rusztowaniu ustawiony motor aeroplanowy ze śmigłem. Jest to wsporniki silnik Isotta Fraschini, o sile 213 H.P. Nie żarty! To też z biegiem wody szybkość maksymalna wynosi do 120 km. na godzinę; pod wodę, zależnie od prądu, 80 do 100 km. To są też cyfry budzące uszanowanie!

Siadamy w wygodnych fotelikach. Inż. Hubicki proponuje nam z uśmiechem, aby zostawić kapelusze i czapki w przystani.

— A to czemu? — pytamy, biorąc to za żart.

— Nie żart panowie, ale nie mielibyśmy czasu zbierać ich, gdyby nam wiatr pozrywał z głowy.

Zostawiamy więc, a ktoś z przeczorniejszych kolegów zapytuje, czy nie należy, także zostawić zegarków i portfeli, ale uspokojony zapewnieniem, że wiatr do kieszeni przeważnie nie doбира, zajmuje miejsce.

Ostatnie chwile. Na brzegu stoi kilkanaście osób i policjant. Pomocnik wprawia w ruch śmigło.

— Usunąć się tam! — woła inż. Hubicki, siedzący już przy kierownicy.

Biedacy! Nie zrozumieli co znaczy ten okrzyk. Śmigło wprawione w ruch wytworzyło potężny wiatr. Kapelusze uciekły z głów, a stojący najbliżej policjant zachwiał się i padł jak długi.

W tej samej chwili łódź ruszyła. Warkot śmigła zabija wszelki głos. Mówić nie można.

Delikatnie, bez najmniejszego wstrząśnienia odbiła łódź od brzegu i skierowała się w górę rzeki. Tutaj nie nam już nie staje na przeszkodzie grubość dna, a

Zdaje się, że jakaś przepiętna siła porwała nas z miejsca i niesie. Brzegi, domy na nich, ludzie, mijają w przeraźliwie szybki sposób. Łódź mknie, prowadzona zręczną dłonią omiając wystające tu i ówdzie z dna płytkiej Wisły kamienie.

Siedzę na samym przodzie. Usiłuję patrzeć, co przychodzi mi z trudnością, bo wiatr prąd powietrza zamyka powieki. Nie pojmuję, jak siedzący poza mną przy kierownicy inż. Hubicki może patrzeć spokojnie, widzieć wszystko i kierować.

Oglądam się na niego. Twarz skuniona, steżała, oczy zlekka zamrzone, nieruchome. — twarde, patrzą przed łódź, przesyłając spokojnym dloniom, leżącym na korbie kierownicy, jeszcze szybsze niż ten nasz zawrotny bieg rozkazy.

Śliczna jest ta twarz człowieka w walce, w walce w której zwycięża.

I teraz, biernemu tylko świadkowi tej walki człowieka z naturą, udziela mi się czar chwili. Czuję dumę rozsadzającą piersi! Oto my! Oto ludzie!

W tej chwili propeler cichnie i zwanila siłę swoich obrotów. Dojeżdżamy do Bielaw.

— Już dalej nie możemy — mówi inż. Hubicki, — którego głos dziwnie brzmi w tej na gło powstającej ciszy. — Dalej już same kamienie tuż pod powierzchnią, a rzeka bardzo płytka.

Oto kres potęgi człowieczej!

Zawracamy. Propeler rozpoczyna na nowo swoją niekielna muzykę.

Pedzimy znowu. Nagle pod marszczoną się od wieku falą, tuż pod łodzią, miga mi w oku kamień. W tej samej chwili lekkie wstrząśnienie łodzi.

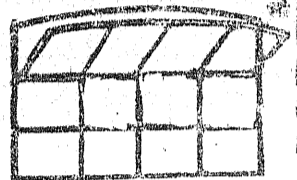
Księgarnia M. ARCT i S-ka

w Łodzi ul. Piotrkowska 105.
została zaopatrzona obficie na

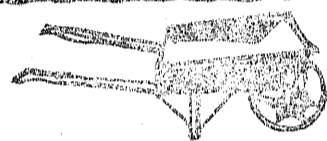
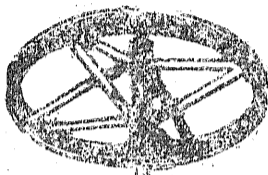
NOWY ROK SZKOLNY

we wszystkie podręczniki dla Szkół powszechnych, średnich i zawodowych.

2830 K 3

N. Białek
ŁÓDŹ PIOTRKOWSKA 39
FABRYCZNY SKŁAD OKIEN
I WÓZKÓW ŻELAZNYCH

Ogród przy Hotelu „Mantuffia” Zachodnia 45
w sobotę dnia 3 września 1921 r.

Wielki Koncert Benefisowy

Orkiestra 51 p. Strz. Kan przy współud. znanych art. pp. Ręden
Rozpoczęcie koncertu o godz. 8 w koniec o godz. 2 w noży
Szczegóły w programach. (2842K1)

S M O Ł Ę

hurtowo i detalicznie poleca ze składu
Tow. Rbc. Ł. J. BORROWSKI
w Łodzi ul. Kilińskiego 60. 2851-K-1

Kursy gimnazjalne Zw. Zaw. Naucz. Pol. Szk. Średn. dla płci obojga

Egzamina do kl. IV, V, VI, i VI od 29 sierpnia (g.
5-7) w lokalu szkoły Andrzeja 52.
Początek lekcji 5 września.
Zajęcia odbywać się będą w godz. popołudn.
Zgłoszenia kand. przyjmuje prezes zw. p. Folak Au-
drzeja 52 codz. 5-7.
Przy podaniu załączyć należy: świadectwo szkolne, me-
trykę i 2000 mk. na rachunek wpisu. (2829K2)

Jest do sprzedania 16 morgów ziemi z wlatrakiem
w tem 3 morgi łąki i torfianej, ziemia numer pierwszy.
Wiadomość: ulica Szkolna 27, m. 17 E. Jaworski i w
Zgierzu, ul. 1-go Maja 22 dom własny St. Próchn ewich
i na miejscu; Ziemia Łączycka, gm. Piątek, wieś Balków
Józef Jaworski. 2830P

Potrzebni chłopcy

z kaucją
do roznoszenia gazet.

Zgłaszać się do Rozwoju. 284CP3

Stacja uczni

Orla 23 m. 22 I piętro.
Zastać można od godz. 2 pp.
2820-K-3

Praktykanci

płatni potrzebni zaraz do
zakładu ogrodniczego. Wia-
domość: Karolew ul. Wileń-
ski 7 Psarski

Dr. Artur Banasz,

urolog.
(Choroby nerek, pęcherza
dróg moczowych chron. rzeza-
czka)
przyjmuje od g. 5 do 7.
Moniuszki № 11.
291-K-3

Dr. Feliks Susiewicz

ul. Andrzeja 11.
Choroby skórne i weneryczne
godziny przyjęć od 9-11 i od
5 do 7 i pół. p. p. Panie 5-6
276-B

Duży wybór majątków ziem-
skich, gospodarstw rolnych,
domów w różnych punktach
miasta, wili, fabryk, interesów
handlowych i t. d., ma biuro For-
tuna które każde kupno i sprze-
dbz załatwia szybko i solidnie
Łódź, Wólczańska 165 róg Ka-
rola, PX

„HERA”

Biuro pośrednictwa w kojarze-
niu małżeństw.
Łask. zgł.: Poznań, Słowac-
kiego 35. Dyskrecja zapewniona
3358B1

Pierwszorzędne Biuro nauczycielskie z działami: rol-
nym i Handlowym Feliksy Sekowskiej, Przejazd 14.
Poleca tylko z dobrmi świadectwami nauczycieli do
szkół i nauczycielki domowe, freblanki, bony. rząd-
ców rolnych, gospodynie, sklepowe, kasjerki, kraw-
cove. 2844P

Kursy gimnazjalno inżyn. Barszczewskiego

w Łodzi, Zawadzka 9

Zapisy do kl. III, IV, V, VI i VII przyjmuje kancelaria
codziennie od 10 — 1.

Egzaminy 1 września, lekcje 5 września.

Do podania załącza się: świadectwa szkolne, metrykę
2000 mk. na rachunek wpisu.

PATENTY

na wynalazki, rejestracja marek, modeli, wzorów w Polsce
i zagranicą

CZEMPIŃSKI i SKRZYPKOWSKI

Inżynierowie Pełnomocnicy przy Urzędzie Patentowym R.P.
Warszawa, Kracza 45 (nowy adres)
Tel. Nr. 226-70, adr. teleg. „Prawo-Warszawa”

Atrament

w różnych gatunkach własnego wyro-
bu poleca

Marjan Wacław Gliński

Łódź, ul. Sienkiewicza 34. 2749-K-1

8-io kl. Gimnazjum Filologiczne

Zofii Potkowskiej i Wiktorji Małuskiej

ul Wólczańska 55

Egzaminy wstępne i poprawkowe 29 i 30 sierpnia.

Rozpoczęcie roku szkolnego 1 września.

Kancelaria otwarta od 11 — 2 godz.

2717B6

Ładnie umeblowanego pokoju

możliwie z użyciem fortepianu przy b. inteligentnej rodzi-
nie (najchętniej w domu wyższego urzędnika lub przemy-
słowca), z utrzymaniem w miarę możliwości poszukuje
akademik, zatrudniony w Łodzi.

Łaskawe oferty z podaniem warunków pod „Uni-
wersytet Jagielloński” do administracji „Rozwoju”.

2832B5

